ВИДАННЄ СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Др. ЛЬОНҐІН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

З ЧОГО ВИНИКЛА ВІЙНА ТА ЩО ВОНА НАМ МОЖЕ ПРИНЕСТИ.

ВІДЕНЬ 1915.

НАКЛАДОМ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ“.

З ДУКАРНІ АД. ГОЛЬЦҐАВЗЕНА У ВІДНІ.

Видання „Союза визволення України“.

Редакція й склад видань:
Wien, VIII., Josefstädterstraße 79, II. Stiege, II. Stock, Tür 19.

I. Часописи:

1. **Вістник Союза визволення України**, український орган Союза. Виходить у Відні від жовтня 1914. р. Досї вийшли чч. 1—8.
2. **Ukrainische Nachrichten** (Mitteilungen des Bundes zur Befreiung der Ukraina). Виходить у Віднї від кінця вересня раз на тиждень. Досї вийшли чч. 1—21.

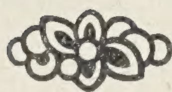
II. Книги й брошури:

1. **Тарас Шевченко.** Кобзар. Вибір поезій, випуск I., Віденъ, 1915. (Випуск другий друкуєть ся.)
2. **Prof. M. Hruschewskyj**, Ein Überblick der Geschichte der Ukraina. („Короткий огляд історії України“.) Віденъ, 1914. (Вичерпане.)
3. **М. Хрушевски**, Прѣгледъ на украинската история. София, 1914. (Той самий огляд по болгарськи.) З картою України.
4. **Дръ Л. Цехелски**, Не освободительница, а потисница на народитѣ. (Какъ Русия „освободжава“ Украина.) София, 1914. З картою України. В додатку до брошури подані відозви Союза визволення України до громадської думки Европи, до болгарського народу та плятформа Союза.
5. **Rusia Ţarista** — asupritoarea popoarelor. Царська Росія — гнобителька народів. (По румунськи.) Букарешт, 1914. З картою України. Зміст: З. Арборе, Український народ (замість передмови); Др Л. Цегельський, Не освободителька, а гнобителька народів; До громадської думки Европи, Плятформа Союза й його відозва до румунського народу.
6. **Українські колядки.** Віденъ, 1914. (Вичерпане.)
7. **Der Krieg, die Ukraina und die Balkanstaaten.** Віденъ, 1915. Зміст: Др. Л. Цегельський, Як Росія „визволяла“ Україну; його-ж нариси: Україна й Румуни, Україна й Болгари, Україна й Туреччина; відозва Союза визволення України до балканських народів і до громадської думки Европи; плятформа Союза.
8. **В. Дорошенко.** Півтораста лїт української полїтичної думки (Короткий огляд визвольно-самостійницьких змагань на российській Україні), Віденъ, 1914.
9. **Відомости про российську Україну** (Сїчовим Стрільцям). Царгород, 1915. З друкарнї „Союза визволення України“.
10. **Січ.** Календарь Союза визволення України на рік 1915. Віденъ, 1915. (Незабаром вийде з друку.)

ВИДАННЄ СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Др. ЛЬОНҐІН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

З ЧОГО ВИНИКЛА ВІЙНА ТА ЩО ВОНА НАМ МОЖЕ ПРИНЕСТИ.

ВІДЕНЬ 1915.

НАКЛАДОМ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ“.
З ДРУКАРНІ АД. ГОЛЬЦҐАВЗЕНА У ВІДНІ.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
John and Mary A. Yaremko Foundation

https://archive.org/details/zchohovynyklavin00cehe

З чого виникла війна та що вона нам може принести.

Розгорілась війна, як велика пожежа, від моря до моря. Пів світа горить і палає. Стали проти себе зі зброєю в руках мілїони людей: з одного боку Москаль, Сербин, Француз, Бельґієць та Анґлієць і Японець — з другого Нїмець, Австрієць та Турок.

За щож ведеть ся та війна, така велика, якої ще на світї не було? Хто і задля чого викликав її?

Зробила се Росія. Зробили се московський цар та його мінїстри, ґенерали та чиновники. Вони-то, ненаситні, якби могли зажерлиб цілий світ. Вони то перед кількома лїтами вигнали мілїони своїх селян та робітників на заріз Японцеви, не давши своїм салдатам нї куль, нї харчів, а самі накрали мілїони грошей по людських трупах і по селянській крови. Вони то юдили Сербів раз-враз проти Австрії — не тому, щоб хотїли справдї їм помогти, а тому щоб їх руками печену картоплю з жару витягати. Через те мали народи що кілька місяців мобілїзації, через те від кількох років нависла над світом війна.

Аж відтак підмовила Росія Сербів убити австрийського престолонаслїдника, покійного Франца Фердинанда. Колиж Австрія хотїла покарати сербських винуватців за се убийство і зачала з Сербією війну, тодї цар та його мінїстри вступились за Сербами, та зачали й собі з Австрією воювати.

Нїмеччина уняла ся тодї за Австрією, а Франція та Анґлїя — сусїди й вороги Нїмеччини — скористувались війною та кинули ся на Нїмеччину. Загоріла світова війна.

За щож ведеть ся війна?

Зачалась війна від Сербів, та не за Сербів вона по правдї ведеть ся, а за нас Українців, за нашу українську землю і за наш український нарід!

1*

Ми, Українці, живемо і в Австрії і в Росії. Є нас усіх на світі чимало — 35.000.000 душ, як не більше! Більше як 30.000.000 з сього живе під московським царем: у Холмщині, на Волині, Поділю, Полісю, Київщині, Катеринославщині, Бесарабії, Херсонщині, Чернигівщині, Полтавщині, Харківщині, Вороніжщині, Курщині, Донщині та Кубанщині. Се все славна наша батьківська земля — Україна. В Австро-Угорщині живе нас близько 5.000.000 душ: у Галичині, Буковині та на північній Угорщині.

Ми, Українці, були колись славним та могучим народом, мали свою державу, своїх українських володарів (князів, а потім гетьманів), своє українське військо (козаків), свою незалежну ні від кого країну та не знали ніякого чужого ярма. Коли в нас княжив у Київі Володимир Великий та заводив освіту і гарний державний лад, тоді Москва була ще диким краєм далеко на північи. Коли в нас, на Україні, була освіта, були вищі школи в Київі, Острозі і Львові, було вільне козацьке життє, тоді в Московщині (Великоросії) царила кромішня тьма і неволя . . . Боронили ми славно свого краю від Турків і Татар, від Ляхів і Москалів та від усякого иншого ворога. Тому яких 270 літ мали ми війну з Польщею та визволили велику частину України зпід польської кормиги. Але Польща була ще тоді сильна держава, і через те щоби трівкіще забезпечити від неї нашу Україну, мусів наш Батько, гетьман Богдан Хмельницький, шукати помочи в московського царя.

В році 1654, у місті Переяславі, недалеко Дніпра стала умова поміж Україною і Московщиною, поміж гетьманом Хмельницьким і царем Олексієм Романовим. Україна пішла під царську руку, як вільна незалежна земля, що мала свій власний державний лад, свого гетьмана, своє військо, свій скарб і свої закони та уряди. Москалі прирекли не мішатись в українські справи, а тільки мали спільно виступати проти спільного ворога.

Та московські царі не додержали Переяславської умови. Вони стали ломити її віроломно, стали обмежати гетьманську владу, насилати московських воєводів і московські війська на Україну, а наших селян повертати у кріпаків. Якжеж Українці під проводом своїх гетьманів Петра Дорошенка й Івана Мазепи зірвались до зброї проти віроломної Росії, то московські царі змовились з Поляками та віддали значну частину України назад під Польщу, а решту спустошили та врешті 1775 року зруйнували останне гнїздо нашої волі, славну „Запорожську Січ“ (139 літ тому). Знищивши українське гетьманство, Москалі розібрали і Польщу, при чім заняли й решту українських земель.

Щоб прихилити собі на той час українських селян, Москаль казав, буцімто йде він визволити нас зпід Ляха; так само, як він тепер каже, буцімто він хоче „визволити" Галицьких Українців зпід Австрії. Якжеж забрав усі ті наші землї, то взяв нас у клїщі гірш Ляха. Нашу батьківську українську мову споневіряв, вигнавши її з церкви і з урядів, та назвавши її мужицькою та хахлацькою. Наші церкви обсадив кацапськими попами та епіскопами з самої Московщини, що українського слова не знають і знати не хочуть. Заборонив нам писати українські книжки і ґазети в нашій рідній мові. Завів засланнє на Сибір, каторгу, самоволю поліції, жандармів та стражників. Скріпив панську силу над робочим народом. Багато вільних козацьких земель на Україні забрав на казну, на царську родину, на московських ґенералів і панів, а українські селяне мусїли виселятись в далекі степи та на Сибір, бо дома не ставало народови землї. Росія-Московщина провадила кріваві, народови непотрібні війни: з Турком, Японцем і з иньшими народами на те тільки, щоб царь, мінїстри і ґенерали нажили грошей та маєтків. Українських салдатів посилано в чужі краї сотками тисяч марно погибати за царські і московські справи, а не за Україну, не за свій край. Ось така гірка доля нашого народа під московським ярмом.

Чому Росія воює з Австрією?

Тому, бо хоче забрати собі ту частину українського народа, що живе під Австрією. Західна частина нашої української землї, Галичина, припала Австрії по розборі Польщі, 125 літ тому. Австрийський уряд полегшив зараз долю селян-кріпаків, 1848 року скасував панщину та надїлив селян волею і землею, а 1867 року цїсарь Франц Йосиф І., що ще до сього часу царює, надав усім народам Австрії конституцію, себто таке право, що народови й кождому чоловікови дає волю, свободу та голос у державних справах. З того часу в Австрії всяка віра має свободу; всї мови (які є в державі) рівно допущені до школи, до церкви, до суду і до кождого уряду; всї люде мають рівні права; нікого неможна без суду держати у вязниці (тюрмі); всякому вільно без пашпорту їхати куди захоче та шукати зарібків чи оселитись, де хто хоче; неможна нікого заслати на ссилку; вільно сходитись народови на всякі збори і наради; вільно в ґазетах чи на зборах ганити урядників (чиновників), навіть ґубернаторів та мінїстрів; вільно основувати всякі спілки, союзи, това-

риства. А найважнїйше те, що весь нарід вибирає собі своїх послів (депутатів), голосуючи кождий, хто має 24 лїт, прямо на посла. Ті посли є заступниками всього народа та радять про державні і народні справи.

Через те в Австрії свобідно жити і кождій людині і кождому народови. В Австрії вільно всякому думати, говорити і писати що хоче, аби тільки сам не робив злодійства чи каліцтва та не підмовляв других до сього. В Австрії живуть і православні і уніяти і штундисти (хрестителї) — і євангелики (лютерани) і католики і жиди і магомедане і кождому з них вільно хвалити Бога, як уміє і як хоче. І неправду кажуть ті, що галасують, буцімто в Австрії переслідують православіє. Аджеж є в Австрії православні Українцї та Румуни на Буковинї і вони вдоволені з австрийської свободи. В Австрії живуть Німцї, Чехи, Поляки, Словінцї, Хорвати, Румуни і т. д. та всі вони мають свою рідну мову в своїх школах, церквах, судах і всїх других урядах, а чиновники мають обовязок балакати в урядї тією мовою, що нарід їхньої сторони. І неправда знов, буцїм то в Галичинї переслїдуєть ся російську (московську) мову, бо в Австрії крім жменї захожих людей по московськи нїхто не говорить.

І Українцї живуть в Австрії свобідно, далеко свобіднїйше, як у Росії. Мають вони в Австрії свої українські школи й ґімназії, свої українські церкви, своїх учених і чиновників, що говорять дома, в церкві, в судї та в усїх урядах по українськи. Мають свої українські спілки, товариства і ґазети, яких їм нїхто не заборонює. Мають своїх українських послів у Віднї (29) та у Львові (34), що боронять там українських справ. І хоч сусїди галицких Українцїв, Поляки, робили їм чимало перепон, бо самі хотїли старшувати над ними, одначе вони не дались взяти їм під ноги, бо їм конституція дала спосіб боронитись від неволї і недолї. Зборами, ґазетами та товариствами галицькі Українцї навчили наш нарід постояти громадою за своє право, за свою долю, за свій український нарід. І тепер наш нарід у Галичинї й Буковинї се вже не темна маса, а свідома свойого права українська нація, що вміє боротись за кращу долю. Се все завдячують галицькі та буковинські Українцї австрийській конституції, яка дає їм спромогу свобідно жити й розвиватись.

Як раз отсе й коле в очі царя та його московських мінїстрів і чиновників. Росія бачить, що австрийські Українцї чимраз свідомійші. Росія боїть ся, що українська самосвідомість з Галичини перекинеть ся через кордон до Росії,

на 30 мілїонову Україну. Ось чому хоче Росія дістати Галичину і Буковину в свої загребущі руки. Росія хоче задавити наше народне життє в Австрії, щоб від Галичини не займялась згодом ціла Україна. Росія хоче здобути Галичину й Буковину, щоб здавити навіки наш нарід, не тільки тут, але й на російській Україні. Через те ся війна за Галичину і Буковину, се війна за життє і смерть України.

Що булоб, як би Росія забрала Галичину?

Булоб се страшне лихо для всього нашого українського народу, як сього, що в Австрії, так і того, що в Росії. Росія знищилаб усї конституційні свободи у Галичині і Буковинї, завелаб полїтичні тюрми, шибеницї, засланнє на Сибір без суду, закрилаб усї українські читальнї, товариства, спілки і ґазети, відобралаб народови загальне, вселюдне право виборче, замкнулаб у тюрму та вислала в Сибір сотки свідомих селян, робітників та інтелїґентів, скасувалаб свободу віри та українську мову по церквах і урядах, а завелаб московщину у церкві та школї. Робить се вже Росія тепер, часово занявши Галичину. Булаб се руїна нашого національного життя в Австрії, а так само удар для українського життя на російській Україні, бо по побідній війнї Росія певне не дасть Україні ніякої полекші, але навпаки, збувшись ворогів, стане ще дужче гнобити Україну

Росія все провадила підступну, хитру полїтику, числячи на людську темноту та нужду. Як завоювала який край, то вдавала зразу приятеля мужиків проти панів і друга православних проти католиків. Та як тільки захоплювала кріпко в свої руки країну, тодї як стій зміняло ся її поведеннє: нагайка, яку зразу мала тільки на жида, чи на католика, обертала ся тодї й на православного українського мужика. Український мужик чи козак доти був добрий Росії, доки була війна, та доки треба було, аби сей мужик тихо сидів і не перепиняв їй у війнї. По війнї-ж пани — хочби й жиди і католики — знов випливали на верх, бо одно, що мають чим платити хабарі, а друге те, що царь на панах своє царюваннє опирає. Тому хочби Росія в Галичині та Буковині і не показувала зразу своєї вдачі, то певне, що занявши на все Галичину і Буковину, помириласяб з польськими панами проти нашого народу.

Що булоб, якби Австрія забрала Україну.

Український нарід у Росії тільки виграє від того, як австрийські і нїмецькі війська побідять російську армію та займуть

Україну. Московські ґазетярі та офіцери кажуть, буцім побіда Австрії, се значить німецька неволя для України. Се брехня та видумка. Як же можуть Німці запанувати над Україною, коли вони і над малою Галичиною не панують, але навпаки Українці в Галичині мають такі свободи, яких не мають Українці в Росії. Тому не треба вірити сим московським брехням. Навпаки! Вся українська земля, що її занялаб австрийська армія, та яка булаб прилучена до Австрії, раз на все визволила ся б з-під Росії і дісталаб конституційні свободи та вольности. Не булоб тоді засланн я, шибениць, тюрми та чиновницько-жандармської самоволї. Не булоб пашпортів, але всякому булоб вільно їхати та жити, де хоче, і заробляти, як хоче. Всї віри: православна, униятська, католицька і инші булиб однаково шановані та кождому булоб можно свобідно іcповідувати свою віру.

З окрема що-до віри православної, то брехня, буцім то побідна Австрія та Німеччина схотїлиб її скасувати. Навпаки: тоді ми, Українцї, відновилиб знов нашу стародавню самостійну, українську православну церков. Тоді православні Українцї не булиб залежні від московських епіскопів, від российського Синоду та мирських наставників сього Синоду (царя і оберпрокурора св. Синоду), а тільки від своїх-же українських епіскопів, як се було тому 200 лїт, за давніх київських митрополитів: Петра Могили, Борецького, Тукальського та за українських гетьманів.

Булаб тоді повна воля збиратись народови в товариства, спілки та на збори, щоб добувати собі кращу долю та радитись над своїми справами. Булаб повна воля писати та читати всякі ґазети, на всяких мовах та всякого напряму.

Булаб повна воля вживати нам свою рідну, прадїдну мову українську в сїльських школах, ґімназіях і унїверситетах, в наших церквах і судах. Сталиб ми освіченим народом, та всї у світї почалиб нас шанувати. Тоді краще зажилиб ми, маючи свою науку в зрозумілій нашим дїтям мові і не далиб себе визискувати чужинцям.

Селянам покращалоб життє, бо прибулоб їм землї. Землї царські (удїльні), казьонні та землї ворогів визволення України забралось би на користь українського народу. Робітникам по фабриках і заводах покращалаб доля. Колиб українські землї з-під Росії дістались під Австрію, тоді сї землї враз з Галичиною і Буковиною малиб право самі собою порядкувати, як окремий край, з окремим українським Соймом, себто дісталиб свою українську автономію. Самі собі тодіб господарювали у своїм краю. Сього всїм Українцям

треба домагатись, для сього працювати і бажати побіди Австрії та Німеччині і їх союзникам, бо побіда ся принесе кращу долю для українського народу.

Що воно так булоб, а не инакше, се бачимо по всім дотеперішнім ладі в Австрії, де кожен нарід, кожна мова і кожна віра мають своє право. Се бачимо і на прикладі Боснії і Терцеґовини. Сорок літ тому, як Австрія взяла ті країни з-під Турка, зруйнованими, темними, поневоленими. Сьогодні сі країни впорядковані, загосподарені, покриті хорватсько-сербськими школами, бутими дорогами, залізницями і т. д., та мають свій окремий сойм (свою автономію), де засідають депутатами Хорвати та Серби, значить саміж місцеві Славяне, а не Німці.

Що може нам дати розгром Росії?

Побіда Австрії та Німеччини може бути менша, а може бути й так велика, що буде рівна розгромови і розпадови Росії. Дехто з російських Українців боїть ся сього, бо каже: не знати, що сталося б тоді з українськими землями, чи не розібрали-б їх поміж себе инші держави: Австрія, Туреччина і Румунія та чи не прилученоб тоді частини українських земель до Польщі, про відбудованнє якої мріють Поляки?

Що такий розбір українських земель бувби великими лихом для нас, се річ ясна всякому Українцеви — чи він з Росії, чи з Австрії. А найбільшим лихом булоб, як-би часть українських земель прилучено до Польщі, колиб мала вона взагалі повстати. Се був-би початок нових українських повстань проти Польщі, з чого тільки скористала ся б Росія та забрала-б знов усі українські землї від Польщі.

Та тільки такого розбору українських земель нема чого бояти ся. Що найбільше — як уже попереду сказано — Австрія заралаб частину російської України та далаб їй автономію, на чім українство тільки виграло б. Отже австрийського забору нїчого нам бояти ся, а про всякий инший шкода й говорити. Він немислимий.

Натомість певна річ, що в разї розгрому Росії повсталаб **самостійна українська держава.** Україна за-великий край, щоб його можна було прилучити чи до Австрії, чи до иншої держави. На се не згодили сяб й инші сусїдні держави, які бажають собі рівноваги між державами Европи, а не бажають собі за-великого скріплення одної тільки держави. От для сеї рівноваги й сотворено б на міжнароднім мировім конґресї українську

державу так, як недавно сотворено Албанію, тому сорок літ Болгарію, а ще давнійше Сербію і Грецію.

Українська держава потрібна перш усього нам Українцям, до котрих писав наш Батько Кобзарь, що

„в своїй хаті, своя правда і сила і воля“.

Але вона потрібна й майже усім нашим сусїдам: Австрії, Німеччинї, Румунії, Болгарії та Туреччинї, бо українська держава захистилаб усі сї держави муром від Росії-Московщини.

Також инші держави (от як Італїя, Швеція) радо повитають утвореннє української держави, бо вони волять такий кінець війни, ніж надмірне скріпленнє їх сусїдок. Навіть Анґлїя не буде проти української держави; хоч вона сьогоднї й союзниця Росії проти Нїмців, так се тільки хвилево й припадково. Анґлїя ворогувала з Росією віддавна в Азії і буде з нею знову ворогувати. Тому вона не буде противна ослабленню Россії, аби тільки Нїмеччина при тім не скріпилась.

Найкраще для нас, Українців, було-б, щоби Росію так розгромлено, аби від неї відпали всї українські ґубернії аж по Дон, та Кубань. Повстала-б тодї велика самостійна Україна, багата пшеничною землею, каменним вуглем, залїзною рудою, сілю, нафтою, гарними пристанями, великими ріками — многолюдна і свобідна. В сїй нашій державі завели-б ми собі такий лад, якого нам Українцям треба. Здійснила ся б аж тодї мрія Богдана Хмельницького, Івана Виговського, Петра Дорошенка, Івана Мазепи та Тараса Шевченка, що нам пророчив:

„встане Україна,
світ правди засвітить,
і помолять ся на волї
невольничі дїти“.

За волю України.

Всякий нарід повинен мати свою власну державу. Як не має її, повинен стреміти до її сотворення. Бо тільки у своїй державі нарід може бути щасливим. Ми, Українцї, втратили свою державу тодї, як царі Петро І і Катерина II скасували Гетьманщину. Від тодї нема добра на Українї. І під російським ярмом не буде його нїколи. Хто з Українців думає, що Великороси (Москалї) дадуть нам автономію, чи бодай нашу мову в школах та судах — сей легковірна дитина. Навіть найпоступовійші Москалї є ворогами автономії України. Тому нам Українцям нема иншого виходу, як бажати собі розгрому Росії.

Побіда Россії — се побіда царя, побіда самодержавія, централїзму, чиновництва, охрани, чорносотенства, істіно-русских людей і обрусенія. Саме по побідї Росії запанують ті темні сили на добре у Росії.

Розгром Росії, — се розгром царського самодержавія, чиновництва, охрани, чорносотенства і обрусїння. Розгром Росії — се революція в Росії, правдива конституція і свобода робочого народу. З окрема розгром Росії — се воля України. Тому всякому, хто почуває себе свідомим Українцем, ясно, кому ми маємо бажати побіди в сїй війнї.

Найсвідомійші Українцї там, де вони мали свободу, своє полїтичне життє, свої ґазети, своїх послів і т. д., себто в Австрії. І сї Українцї стали лавою при Австрії, а проти Росії, не з якоїсь слїпої любови до Австрії, а бачучи в її побідї кращу будуччину всього українського народу. Тому українська молодь з Галичини пішла в полки „Українських сїчових Стрільців“ — свідома того, що тільки розгромом Росії дібємо ся вільної України.

Таке саме становище заняли і свідомі Українцї з російської України та з вибухом війни злучились в „Союз визволення України“. Ціль його — через розгром Росії до волї України.

Льонгін Цегельський.

Плятформа Союза визволення України.

Українські землї по обидва боки австро-російського кордону є не тільки одним з головних теренів сучасної европейської війни, а також одною з причин і предметом війни.

Українцї добре розуміють, що у війнї сїй ходить головно о їх долю, ходить о те, чи в результатї війни український Піємонт в Австрії буде знищений, чи українське національне життє розцвіте також по той бік Збруча, аж за Днїпро і над Чорне море, і тому не можуть зоставати ся нїмими свідками теперішнїх подій, а голосно і рішучо підносять свої неоспоримі права на національну самостійність.

Обективна історична конечність вимагає, аби між західною Европою і Московщиною повстала самостійна українська держава. Потрібно се для осягнення і утревалення европейської рівноваги, є се в інтересї народів австро-угорської держави, а передовсїм в інтересї нїмецького народу в обох цїсарствах, а для українського народу було б се здійсненнєм вікових його мрій і зусиль.

В зрозумінню сеї історичної конечности російські Українцї покликали до життя центральну загально-

національну орґанізацію, яка взяла на себе репрезентацію під теперішну хвилю національно-політичних і соціяльно-економічних інтересів українського народу в Росії. Орґанізацією сею є „Союз визволення України“.

В Союзї репрезентовані всї ті політичні напрями, що стоять на становищи державної самостійности українського народу, а реалїзацію своїх національно-політичних і економічних стремлїнь в даний момент звязують з розбиттєм Росії у війнї.

Національно-політичною плятформою Союза є державна самостійність України.

Формою правлїння самостійної української держави має бути конституційна монархія, з демократичним внутрішним устроєм політичним, однопалатною системою законодавства, горожанськими, язиковими і релїґійними свободами для всїх національностей і віроісповідань, з самостійною українською церквою.

На випадок прилучення до Австрії більшої чи меншої українсько-російської території буде Союз обстоювати за створеннєм з усїх земель, заселених українським народом в Австрії, осібного автономного краю.

Одночасно зі збудованнєм самостійної української держави має бути переведена радикальна аґрарна реформа на користь селянства. Є се основий економічний постулят „Союза визволення України“.

Практичною своєю задачею ставить „Союз визволення України“:

1. Орґанїзацію українських суспільних сил для переведення в життє постулятів Союза.

2. Переведеннє національної громадсько-полїтичної орґанїзації українсько-росийських земель, о скілько вони будуть окуповані у війнї з Росією.

3. Приготованнє скликання українського національного конґресу, який би заняв становище про форму правно-державної орґанїзації відібраних від Росії в наслідок війни чи на основі рішення міжнародної конференції українських земель, про внутрішний полїтичний устрій, аґрарну справу і пр.

4. Виступи в оборонї інтересів українського народу і його національно-державних змагань перед правительствами воюючих держав і перед міжнародними конференціями.

5. Популяризацію української справи в Европі через видавництво публїкацій, кореспонденцій і пр.

„Союз визволення України" в своїй дїяльности стоїть в контактї з австрийськими Українцями.

Вірячи в остаточну побіду австро-угорської і нїмецької армій і в розбиттє Росії, вірять Українцї і в те, що на руїнах Росийської імперії, сеї тюрми народів, встане

Вільна Самостійна Україна.

За „Союз визволення України":

В. Дорошенко, А. Жук, М. Меленевський, А. Скоропис-Йолтуховський.

11. **Др. Володимир Левицький.** Як живеть ся українському народови в Австрії. Відень, 1915.
12. **Др. Л. Цегельський.** З чого виникла війна та що вона нам може принести. Відень, 1915.
13. **Др. Вол. Старосольський,** Національний і соціяльний момент в українській історії. Відень, 1915. (Друкуєть ся і незабаром вийде.)
14. **Вол. Темницький,** Українські Січові Стрільці. Відень, 1915.
15. **Україна, Росія й Туреччина.** Збірник статтей на турецькій мові. З картою України. Царгород, 1915. Зміст: 1. Передмова від видавців, 2. Др. Л. Цегельський — Україна й Туреччина, 3. Проф. М. Грушевський — Короткий огляд української історії, 4. В. Дорошенко — Політичні партії на російській Україні, 5. М. Меленевський — Культурна праця Українців, 6. А. Жук — Російська Україна в числах, 7. Відозва Союза до турецького народу, 8. Відозва його „До громадської думки Европи“, 9. Плятформа Союза.
16. **S. Rudnizkyj,** L' Ucraina e gli Ucraini, Рим, 1914. З картою України.
17. **Prof. M. Hruschewskyj,** Die ukrainische Frage in historischer Entwicklung. Відень, 1915 (Незабаром вийде з друку).
18. **George Cleinow,** Das Problem der Ukraina (Незабаром вийде з друку).
19. **Prof. Dr. Otto Hoetzsch,** Die ukrainische Frage (Незабаром вийде з друку).
20. **Г. Бочковський.** Україна та українська справа. Прага, 1915. По чеськи. Незабаром вийде з друку.

Крім того готують ся до друку: Історія й ґеоґрафія України по німецьки, брошура про Україну й Швецію на шведській мові і т. п.

III. Листкові видання:

(Відозви й метелики.)

1. **До українського народу в Россії.** Львів, у серпні 1914 (по українськи).
2. **До громадської думки Европи** (по німецьки, французьки, італійськи й анґлійськи). Відень, 25. VIII. 1914.
3. **До болгарського народу** (по болгарськи й німецьки).
4. **До румунського народу** (по румунськи й німецьки).
5. **До шведського народу** (по шведськи й німецьки).
6. **До турецького народу** (по французьки й німецьки).

(3–6: Всї 25. VIII. 1914. у Відні.)

7. **Салдате — озирнись!** (Відозва Союза до Українців, салдатів російського війська.) Царгород, в падолисті 1914.

8. **Солдатамъ русской арміи!** (Відозва до російського війська, по московськи.) Царгород, в падолисті, 1914.

9. **Аскéр!** Відозва Союза до турецьких жовнїрів (аскéрів) в справі розповсюджування відозв чч. 7 і 8. (По турецьки, в грудні 1914.)

10. **Der Bund zur Befreiung der Ukraina.** Плятформа Союза. Відбитка з ч. 1. „Ukr. Nachr.“ (те саме по анґлійськи, французьки й італійськи.) Відень, 1914.

11. **A. Žuk,** Die russische Ukraina (Flächenraum, Gebietseinteilung und Bevölkerungtstatistik). Відбитка з ч. 3. „Ukr. Nachr.“. Відень, 1914.

12. **Йогож,** L' Ucraina russa, Рим, 1914 (Те саме по італійськи).

13. **W. Doroschenko,** Die politischen Parteien in der russischen Ukraina (відбитка з ч. 4. „Ukr. Nachr.“). Відень, 1914.

14. **W. Doroschenko,** Brevi cenni dei partiti politici dell' Ucraina, Рим, 1914 (по італійськи).

15. **Букварь** (для полонених Українців). Царгород, 1914. З друкарні Союза.

На **складі** Союза є також видана накладом „Української Соціяль-демократії“ брошура **Парвуса,** На оборону демократії проти царизму! Авторизований переклад з німецької мови. *Зі спеціяльною передмовою автора до українського видання.* Царгород, 1914.